

Nr.: GAT-115	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 01		
Dags.: 13.02.2019		
Höfundur: GV		
Samþykkt: MF		
Síða 1 af 3	Áfangalýsing EFNA2BA05	

Búið til – útg.	18. júní 2015
Námsgrein	Efnafræði
Titill	Almenn efnafræði
Skammstöfun	EFNA2BA05
Viðfangsefni	Almenn efnafræði
Staða áfanga	Samþykkt af skóla
Prep áfanga	2
Einingafjöldi áfanga	5
Lýsing áfanga	<p>Grunnáfangi í almennri efnafræði þar sem farið er í byggingu efnisagna og lotukerfið, efnatengi, nafnakerfi, helstu flokka efnahvarfa, lausnir, efnajöfnur og mólreikninga. Mikil áhersla er lögð á dæmareikning.</p> <p>Efnisatriði: Fjallað verður um: • byggingu atóma, efnatákn þeirra og uppröðun í lotukerfið, efnisagnir (atóm, sameindir og jónir) • róteindir, rafeindir og nifteindir, sætistala og massatala, samsætur og atómmassi • frumefni og efnasambönd (málmbönd, jónefni og sameindaefni), frumefnatafla hrein efni og efnablöndur, eiginleikar efna (eðlis/efnaeiginleikar), eðlismassi, suðu- og bræðslumark • tengsl massa, rúmmáls og eðlismassa • efnahvörf, hvarfefni, myndefni • efnajöfnur og stilling þeirra, ástandsform efna og fasabreytingar • rafeindaskipan atóma og jóna, gildisrafeindir og stöðug rafeindaskipan • lotukerfið, tengsl þess við rafeindaskipan frumefnanna og flokkun þeirra (málmar, málmleysingjar) flokkun eftir sameiginlegum eiginleikum: Alkalí- og jarðalkalímálmar, halógenar og eðllofttegundir) • helstu eiginleika málma og málmleysingja og samanburður • jónatöflu og nafnakerfi einfaldra ólífrænna efna • efnismagn (massi og mólafjöldi), tala Avogadrosar, tengsl mólafjölda og agnafjölda • leysni efna, leyst efni, leysir, lausn, mettuð lausn og felling notkun stilltrar efnajöfnu við útreikninga á massa hvarf- eða myndefn og takmarkandi hvarfefni og hvarfefni í umframmagni • lausnastyrk: mólstyrk, , rúmmálsprósenta, ppm eða ppb., styrkbreytingar við þynningu lausna • jónefni (sölt), kristalgrind og sundrun salta í jónir við leysingu í vatni • sterk og veik efnatengi, jónatengi, samgild tengi og málmteni, myndun jónefnis úr málmi og málmleysingja,</p>

Nr.: GAT-115	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 01		
Dags.: 13.02.2019		
Höfundur: GV		
Sampykkt: MF		
Síða 2 af 3	Áfangalýsing EFNA2BA05	

	<p>myndun sameindaefnis úr málmleysingjum, myndun málm tengis punktaformúlur atóma og sameinda, millisameindakraftar: van der Waals tengi og vetnistengi • markverðir tölustafir og óvissa, samband mælistærða, tákna og mælieininga • einingabreytingar einkum fyrir massa og rúmmál • massaprósenta, reynsluformúla og sameindaformúla Kynnt verða: • fellingarhvörf og útreikningar á massa botnfalls og styrk jóna eftir fellingu áhrif hita og þrýstings á leysni og reglan: líkur leysir líkanauðleyst og torleyst sölt, raflausnir og leiðni efna og lausna • oxun og afoxun, sýrur og basar, hlutleysing, pH lausna Verklegr kennsla: • verklegar æfingar sem tengjast ofangreindu og eru um 1/3 hluti af efni áfangans</p>
Forkröfur áfanga	Engar
Þekkingarviðmið	<p>Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skilgreiningum á öllum efnisatriðum áfangans skv. upptalningu hér að framan • sértækum dæmum um hvert efnisatriði áfangans • mismunandi aðferðum við mælingar á sýnum • mikilvægi vísindalegra vinnubragða
Leikniviðmið	<p>Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:</p> <ul style="list-style-type: none"> • flokka efni sem efnablöndu eða hreint efni (sameindaefni, jónefni eða málm) • greina efnisagnir sem atóm, sameindir eða jónir • reikna mólmassa út frá formúlu efnasambanda með hjálp frumefnatöflu eða lotukerfis • gefa efnum nöfn, rita formúlur efnasambanda og ákvarða hvaða jónir eru til staðar í söltum með hjálp jónatöflu • nota lotukerfið til að segja fyrir um hvort frumefni sem hvarfast saman myndi jónefni eða sameindaefni og hvort ákveðin efnaformúla tilheyri jónefni eða sameindaefni • lesa efnajöfnur og stilla þær með hliðsjón af varðveislu atóma • beita hlutfallareikningi, leysa einfaldar algebrujöfnur og nýta sér tugveldarithátt við útreikninga með reiknivél • nota stillta efnajöfnu og mólreikninga til að reikna t.d. massa og rúmmál hvarf- og myndefna í efnahvörfum

Nr.: GAT-115	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 01		
Dags.: 13.02.2019		
Höfundur: GV		
Sampykkt: MF		
Síða 3 af 3	Áfangalýsing EFNA2BA05	

	<ul style="list-style-type: none"> • beita prósentureikningi (t.d. útreikningum á massa%, rúmmáls% og prósentumun mæligildis og viðurkennds gildis) • gera massa og rúmmálmælingar og meðhöndla einfalda glervöru og efni við tilraunir í efnafræði með eigin öryggi og annarra í huga • afla heimilda, nýta gagnabanka og miðla niðurstöðum, m.a. með skýrslugerð
Hæfniviðmið	<p>Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann aflað sér til að:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vinna skipulega að verkefnalausnum, m.a. með hliðsjón af mikilvægi mólhugtaksins, út frá þekkingu á lausnum svipaðra verkefna, eða með því að setja upp jöfnur sem eiga við gefnar forsendur • notfæra sér þekkingu úr öðrum greinum við verkefnalausnir í efnafræði • meta hvort niðurstöður útreikninga og mælinga séu raunhæfar • tengja efnafræðina við daglegt líf fólks og umhverfi og sjá notagildi hennar • skiptast á skoðunum við vinnufélaga um mælingar og niðurstöður og ræða og útskýra hugmyndir • viðhafa nákvæmni og skipuleg vinnubrögð við mælingar og tilraunavinnu sem og við tölvugagnaúrvinnslu og skýrslugerð
Námsmat	